

ภาควิชากุมารเวชศาสตร์ วิทยาลัยแพทยศาสตร์พระมงกุฎเกล้า และ
กองกุมารเวชกรรม โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า

คู่มือ การสัมภาษณ์ และตรวจร่างกายเด็ก

Manual of Pediatric Interview and Physical Examination

บรรณาธิการ
ดุสิต สกาวร
แสงแข ชำนาญนกิจ
ประไพพิมพ์ ธีรคุปต์
ชลิดา เลหาพันธ์

ii คู่มือ การสัมภาษณ์และตรวจร่างกายเด็ก

ชื่อหนังสือ	คู่มือการสัมภาษณ์และตรวจร่างกายเด็ก Manual of Pediatric Interview and Physical Examination
ISBN	978-974-401-916-5
บรรณาธิการ	ดุสิต สถาวร, แสงแข ชำนาญวนกิจ, ประไพพิมพ์ อีรคุปต์, ชลิดา เลหาพันธ์
เจ้าของ	ภาควิชากุมารเวชศาสตร์ กองการศึกษา วิทยาลัยแพทยศาสตร์พระมงกุฎเกล้า กองกุมารเวชกรรม โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า
พิมพ์ครั้งที่ 1	พฤษภาคม 2553 776 หน้า 3,000 เล่ม
พิมพ์ที่	บริษัท ปียอนด์ เอ็นเทอร์ไพรซ์ จำกัด

ISBN: 978-974-401-916-5

9 789744 019165
ราคา 480 บาท

บรรณาธิการแปล

คู่มือการสัมภาษณ์และตรวจร่างกายเด็ก หรือ Manual of pediatric interview and physical examination เป็นหนังสือที่คณาจารย์ของภาควิชากุมารเวชศาสตร์ กองการศึกษา วิทยาลัยแพทยศาสตร์พระมงกุฎเกล้า และ กองกุมารเวชกรรม โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า จัดทำขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญ คือ เพื่อให้นักศึกษาแพทย์ใช้เป็นแหล่งความรู้ในการพัฒนาทักษะพื้นฐานทางคลินิกของตนเอง อาทิเช่น การสร้างสัมพันธภาพอันดีระหว่างแพทย์กับเด็ก และบิดามารดาหรือผู้ปกครอง การสัมภาษณ์และตรวจร่างกายเด็ก การเขียนรายงานผู้ป่วย และการเสนอรายงานผู้ป่วย นอกจากนี้ยังเป็นการส่งเสริมให้อาจารย์ได้ถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ โดยผลิตผลงานทางวิชาการในรูปแบบของตำรา

เนื้อหาภายในแบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 เป็นความรู้พื้นฐานสำหรับการเรียนชั้นคลินิก ประกอบด้วยเนื้อหาสำคัญ 5 บท คือ การเรียนการสอนทางคลินิก ความรู้พื้นฐานเรื่องจริยธรรมแห่งวิชาชีพแพทย์ หลักปฏิบัติเพื่อป้องกันการแพร่กระจายเชื้อในโรงพยาบาล ความรู้พื้นฐานเรื่องความปลอดภัยผู้ป่วย และการสืบค้นวารสารทางการแพทย์ในเวชปฏิบัติ

ตอนที่ 2 เป็นบทนำทางกุมารเวชศาสตร์ ประกอบด้วยเนื้อหาสำคัญ 12 บท คือ แนวทางการเรียนรู้วิชากุมารเวชศาสตร์ การสื่อสารกับผู้ป่วยเด็กและครอบครัว การสัมภาษณ์ผู้ป่วยเด็กและผู้ปกครอง การตรวจร่างกายเด็ก การ

iv คู่มือ การสัมภาษณ์และตรวจร่างกายเด็ก

สัมภาษณ์และตรวจร่างกายทารกแรกเกิด การประเมินการเจริญเติบโตในเด็ก และการพัฒนาการสู่วัยหนุ่มสาว การประเมินพัฒนาการเด็ก การสัมภาษณ์ และประเมินทางด้านสังคมจิตวิทยาของวัยรุ่น การวินิจฉัยแยกโรคในเด็ก การวางแผนรักษาผู้ป่วยเด็ก การเขียนรายงานผู้ป่วย และการเสนอรายงานผู้ป่วย

ตอนที่ 3 การสัมภาษณ์และตรวจร่างกายตามระบบ จำนวน 15 บท ได้แก่ ระบบหายใจ ระบบหัวใจและหลอดเลือด ระบบประสาท โภชนาการ ระบบทางเดินอาหารและตับ ไตและระบบทางเดินปัสสาวะ ระบบต่อมไร้ท่อและเมตาบอลิซึม ระบบผิวหนัง โรคติดเชื้อ โลหิตวิทยา มะเร็งวิทยา โรคภูมิแพ้ จิตเวชเด็ก และเวชพันธุศาสตร์

นอกจากนี้ในภาคผนวกยังได้เพิ่มเติมคำแนะนำการให้วัคซีนในเด็กไทย ปกติตามแผนสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคของกระทรวงสาธารณสุข และตารางการให้วัคซีนในเด็กไทยปกติตามคำแนะนำของสมาคมโรคติดเชื้อในเด็กแห่งประเทศไทย เพื่อใช้อ้างอิงในการสัมภาษณ์เด็กและผู้ปกครองด้วย

คณะบรรณาธิการขอขอบคุณคณาจารย์ผู้นิพนธ์ทุกท่านที่ได้กรุณาอุทิศเวลาในการเรียบเรียงหนังสือเล่มนี้จนสำเร็จลุล่วงด้วยดี และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า นักศึกษาแพทย์จะได้ใช้หนังสือเล่มนี้ให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้วิชากุมารเวชศาสตร์ และนำความรู้ไปใช้ในการดูแลสุขภาพเด็ก ตลอดจนให้คำแนะนำเพื่อส่งเสริมให้เด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่ได้อย่างเต็มศักยภาพและมีสุขภาวะที่ดี

ดุสิต สถาวร

แสงแข ขำนาญวนกิจ

ประไพพิมพ์ อีรคุปต์

ชลิดา เลหาพันธ์

บรรณาธิการ

กิตติ ต่อจรัส, พบ., M.Sc. (Clinical Epidemiology)

ว.ว. กุมารเวชศาสตร์โรคเลือด

Cert. Prevention and Control of Thalassemia (Italy)

พันเอก, รองศาสตราจารย์, ที่ปรึกษาหน่วยโลหิตและมะเร็งวิทยา

กองกุมารเวชกรรม โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า

เฉลิมเกียรติ ตันตระกูล, พบ.

ว.ว. กุมารเวชศาสตร์

ว.ว. กุมารเวชศาสตร์โรคหัวใจ

Cert. Pediatric Cardiology (Australia)

พันเอก, หัวหน้าหน่วยโรคหัวใจเด็ก

กองกุมารเวชกรรม โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า

ชลิดา เลหาพันธ์, พบ.

ว.ว. กุมารเวชศาสตร์, อ.ว. เวชศาสตร์ครอบครัว

อ.ว. กุมารเวชศาสตร์โรคระบบการหายใจ

Cert. Postdoctoral training in Med. Ed. (USA)

พันเอกหญิง, รองศาสตราจารย์

ผู้อำนวยการกองกุมารเวชกรรม โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า

vi คู่มือ การสัมภาษณ์และตรวจร่างกายเด็ก

ชาครินทร์ ณ บางช้าง, พบ.

อ.ว. กุมารเวชศาสตร์

Diplomate of the American Board of Pediatrics

Diplomate of the American Board of Neurology

with Special Qualification in Child Neurology

Certification in Neurophysiology (EEG/ Epilepsy)

พันเอก, หัวหน้าหน่วยระบบประสาทวิทยา

กองกุมารเวชกรรม โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า

ชาคริยา อีรินทร, พบ.

ว.ว. กุมารเวชศาสตร์, อ.ว. เวชศาสตร์ครอบครัว

ว.ว. กุมารเวชศาสตร์พัฒนาการและพฤติกรรม

Cert. Developmental Behavioural Pediatrics (Australia)

พันเอกหญิง, ผู้ช่วยศาสตราจารย์, หัวหน้าหน่วยพัฒนาการและพฤติกรรมเด็ก

กองกุมารเวชกรรม โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า

ชาญชัย ไตรวารี, พบ.

ว.ว. กุมารเวชศาสตร์โรคเลือด

Cert. Pediatric Hematology/Oncology (Canada)

Cert. Pediatric Thrombosis & Hemostasis (Canada)

Cert. Medical Education (Canada)

พันโท, ผู้ช่วยศาสตราจารย์, หน่วยโลหิตและมะเร็งวิทยา

กองกุมารเวชกรรม โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า

ดุสิต สถาวร, พบ.

อ.ว. กุมารเวชศาสตร์, อ.ว. เวชบำบัดวิกฤต

อ.ว. กุมารเวชศาสตร์โรคระบบการหายใจ

Diplomate of the American Board of Pediatrics

Diplomate of the American Sub-board of

Pediatric Critical Care Medicine

พันเอก, หัวหน้าหน่วยระบบหายใจและกุมารเวชวิกฤต

กองกุมารเวชกรรม โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า

ธานินทร์ พิรุณเนตร, พบ.

ว.ว. กุมารเวชศาสตร์

พันตรี, แพทย์ประจำบ้านต่อยอดสาขาทารกแรกเกิดและปริกำเนิด

กองกุมารเวชกรรม โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า

นภอร ภาวจิตร, พบ.

ว.ว. กุมารเวชศาสตร์

Cert. Pediatric Gastroenterology (Australia)

พันโทหญิง, ผู้ช่วยศาสตราจารย์, หัวหน้าหน่วยทางเดินอาหารและตับ

กองกุมารเวชกรรม โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า

นวพร นำเบญจพล, พบ.

ว.ว. กุมารเวชศาสตร์, อ.ว. เวชศาสตร์ครอบครัว

อ.ว. กุมารเวชศาสตร์ต่อมไร้ท่อและเมตาบอลิซึม

Cert. Pediatric Endocrinology and Metabolism (USA)

พันโทหญิง, หัวหน้าหน่วยต่อมไร้ท่อและเมตาบอลิซึม

กองกุมารเวชกรรม โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า

viii คู่มือ การสัมภาษณ์และตรวจร่างกายเด็ก

นิธิพันธ์ สุขสุเมฆ, พบ.

ว.ว. กุมารเวชศาสตร์
ว.ว. กุมารเวชศาสตร์ทารกแรกเกิด
พันโท, หน่วยทารกแรกเกิด
กองกุมารเวชกรรม โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า

ประไพพิมพ์ อีรคุปต์, พบ.

ว.ว. กุมารเวชศาสตร์
อ.ว. กุมารเวชศาสตร์โรคไต
Cert. Pediatric Nephrology (Germany)
พันเอกหญิง, รองศาสตราจารย์
หัวหน้าภาควิชากุมารเวชศาสตร์ กองการศึกษา
วิทยาลัยแพทยศาสตร์พระมงกุฎเกล้า

ปาจริย์ ทิตธิวงษ์, พบ.

ว.ว. กุมารเวชศาสตร์
ประกาศนียบัตรกุมารเวชศาสตร์สาขาจักษุวิทยา
พันเอกหญิง, หัวหน้าหน่วยโรคผิวหนัง
กองกุมารเวชกรรม โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า

ไพรัช ไชยะกุล, พบ.

ว.ว. กุมารเวชศาสตร์, อว.เวชศาสตร์ครอบครัว
อ.ว. กุมารเวชศาสตร์ต่อมไร้ท่อและเมตาบอลิซึม
Cert. Pediatric Endocrinology (Canada)
พลตรี, ที่ปรึกษาหน่วยต่อมไร้ท่อและเมตาบอลิซึม
กองกุมารเวชกรรม โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า

ภริดี สงวนเกียรติ, พบ.

ว.ว. กุมารเวชศาสตร์
พันธุ์หญิง, แพทย์ประจำบ้านต่อยอดสาขาสรีรวิทยา
กองกุมารเวชกรรม โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า

มัทธนา กมลศิลป์, พบ.

ว.ว. กุมารเวชศาสตร์
Cert. Medical Genetics (Siriraj)
Cert. Molecular Genetics (USA)
พันธุ์เอก, รองศาสตราจารย์, หัวหน้าหน่วยเวชพันธุศาสตร์
กองกุมารเวชกรรม โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า

รัชฎะ ลำกุล, พบ.

ว.ว. กุมารเวชศาสตร์
ว.ว. กุมารเวชศาสตร์โรคเลือด
Cert. Pediatric Oncology (USA)
พันธุ์เอก, รองศาสตราจารย์, หัวหน้าหน่วยโลหิตและมะเร็งวิทยา
กองกุมารเวชกรรม โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า

เรืองวิทย์ ดันติแพทยากร, พบ.

ว.ว. กุมารเวชศาสตร์
อ.ว. เวชศาสตร์ครอบครัว
Cert. Pediatric Nutrition (USA)
พันธุ์โท, หัวหน้าหน่วยโภชนาการ
กองกุมารเวชกรรม โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า

x คู่มือ การสัมภาษณ์และตรวจร่างกายเด็ก

วิโรจน์ อารีย์กุล, พบ.

ว.ว. กุมารเวชศาสตร์
Cert. Adolescent Medicine (USA)
พนัก, รองศาสตราจารย์
หัวหน้าภาควิชาเวชศาสตร์ทหารและชุมชน กองการศึกษา
วิทยาลัยแพทยศาสตร์พระมงกุฎเกล้า

วิระชัย วัฒนวิระเดช, พบ.

ว.ว. กุมารเวชศาสตร์, อ.ว. เวชศาสตร์ครอบครัว
ว.ว. กุมารเวชศาสตร์โรคติดเชื้อ
Cert. HIV Molecular Epidemiology (USA)
พนัก, รองศาสตราจารย์, หน่วยโรคติดเชื้อ
กองกุมารเวชกรรม โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า

วิระพงษ์ จันจเจริญชัย, พบ.

ว.ว. กุมารเวชศาสตร์
อ.ว. กุมารเวชศาสตร์โรคภูมิแพ้และภูมิคุ้มกัน
พนัก, หน่วยโรคภูมิแพ้และอิมมูวิทยา
กองกุมารเวชกรรม โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า

สนิตรา ศิริธ่างกุล, พบ.

ว.ว. กุมารเวชศาสตร์
ว.ว. กุมารเวชศาสตร์โรคระบบการหายใจ
Cert. Pediatric Respiratory Medicine (Australia)
พันโทหญิง, หน่วยโรคระบบหายใจและกุมารเวชวิกฤต
กองกุมารเวชกรรม โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า

สมเจตน์ สุนทราทพิพัฒน์, พบ.

ว.ว. กุมารเวชศาสตร์
ว.ว. กุมารเวชศาสตร์โรคหัวใจ
พันโท, หน่วยโรคหัวใจเด็ก
กองกุมารเวชกรรม โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า

สันต์ หาอุปละ, พบ.

Diplomate of the American Board of Pediatrics
Diplomate of the American Sub-board of Pediatric Cardiology
Cert. Pediatric Cardiology (USA)
Cert. Malariology and Malaria Control (India)
DTM&H (UK)
พันเอก, ที่ปรึกษาหน่วยโรคหัวใจเด็ก
กองกุมารเวชกรรม โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า

สุพิชญา จิงจิตร์รักษ์, พบ.

ว.ว. กุมารเวชศาสตร์, อ.ว. เวชศาสตร์ครอบครัว
ว.ว. กุมารเวชศาสตร์โรคระบบการหายใจ
พันโทหญิง, หน่วยโรคระบบหายใจและกุมารเวชวิกฤต
กองกุมารเวชกรรม โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า

สุรีย์พร คุณาไทย, พบ.

ว.ว. กุมารเวชศาสตร์
อ.ว. กุมารเวชศาสตร์โรคหัวใจ
Cert. Pediatric Cardiology (Australia)
พลโทหญิง, รองศาสตราจารย์, ที่ปรึกษาหน่วยโรคหัวใจเด็ก
กองกุมารเวชกรรม โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า

แสงแข ขำนาถวานิจ, พบ., MSc. (Clinical Epidemiology)

ว.ว. กุมารเวชศาสตร์, อ.ว. เวชศาสตร์ครอบครัว
อ.ว. กุมารเวชศาสตร์ทารกแรกเกิดและปริกำเนิด
Cert. in Perinatal-Neonatal Medicine (USA)
พันเอกหญิง, รองศาสตราจารย์, หัวหน้าหน่วยทารกแรกเกิด
กองกุมารเวชกรรม โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า

ไสรยา ชัชวาลานนท์, พบ.

ว.ว. กุมารเวชศาสตร์, อ.ว. เวชศาสตร์ครอบครัว
Cert. Child Psychiatry (Australia)
พันโทหญิง, หัวหน้าหน่วยจิตเวชเด็ก
กองกุมารเวชกรรม โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า

อดิสรณ์ ลำเพาพงศ์, พบ.

ว.ว. กุมารเวชศาสตร์
ว.ว. กุมารเวชศาสตร์โรคไต
Cert. Pediatric Nephrology (USA)
พันโท, หัวหน้าหน่วยไตเด็ก
กองกุมารเวชกรรม โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า

อังคณา เก่งสกุล, พบ.

ว.ว. กุมารเวชศาสตร์
ว.ว. กุมารเวชศาสตร์โรคหัวใจ
Cert. Pediatric Cardiology (Canada)
Cert. Adult Congenital Heart Diseases (Canada)
พันเอกหญิง, หน่วยโรคหัวใจเด็ก
กองกุมารเวชกรรม โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า

สารบัญ

ตอนที่ 1 ความรู้พื้นฐานสำหรับการเรียนชั้นคลินิก

บทที่ 1	การเรียนการสอนทางคลินิก ชลิดา เลหาพันธ์	1
บทที่ 2	ความรู้พื้นฐานเรื่องจริยธรรมแห่งวิชาชีพแพทย์ ดุสิต สถาวร	13
บทที่ 3	หลักปฏิบัติเพื่อป้องกันการแพร่กระจายเชื้อในโรงพยาบาล วีระชัย วัฒนวิเศษ	37
บทที่ 4	ความรู้พื้นฐานเรื่องความปลอดภัยผู้ป่วย ดุสิต สถาวร	65
บทที่ 5	การสืบค้นวารสารทางการแพทย์ในเวชปฏิบัติ กิตติ ต่อจรัส	97

ตอนที่ 2 บทนำทบทวนกุมารเวชศาสตร์

บทที่ 6	แนวทางการเรียนรู้วิชากุมารเวชศาสตร์ ประไพพิมพ์ อีรคุปต์	111
บทที่ 7	การสื่อสารกับเด็กและครอบครัว ชาครียา อีรเนตร	119
บทที่ 8	การสัมภาษณ์ผู้ป่วยเด็กและผู้ปกครอง ดุสิต สถาวร	129

xiv คู่มือ การสัมภาษณ์และตรวจร่างกายเด็ก

บทที่ 9	การตรวจร่างกายเด็ก	149
	ดุสิต สถาวร	
บทที่ 10	การสัมภาษณ์และตรวจร่างกายทารกแรกเกิด	195
	นิธิพันธ์ สุขสุเมฆ	
	ธานินทร์ พิรุณเนตร	
	แสงแข ขำนาญวนกิจ	
บทที่ 11	การประเมินการเจริญเติบโตในเด็กและ การพัฒนาการสู่วัยหนุ่มสาว	229
	นวพร นำเบญจพล	
	ไพรัช ไชยะกุล	
บทที่ 12	การประเมินพัฒนาการเด็ก	257
	ชาคริยา อีรีเนตร	
บทที่ 13	การสัมภาษณ์และประเมินทางด้านสังคมจิตวิทยาของวัยรุ่น	285
	วิโรจน์ อารีย์กุล	
บทที่ 14	การวินิจฉัยแยกโรคในเด็ก	297
	ดุสิต สถาวร	
บทที่ 15	การวางแผนรักษาผู้ป่วยเด็ก	319
	สนิตรา ศิริธ่างกุล	
บทที่ 16	การเขียนรายงานผู้ป่วย	351
	เรืองวิทย์ ตันติแพทยางกูร	
	ดุสิต สถาวร	
บทที่ 17	การเสนอรายงานผู้ป่วย	393
	แสงแข ขำนาญวนกิจ	

ตอนที่ 3 การสัมภาษณ์และตรวจร่างกายตามระบบ

บทที่ 18	การสัมภาษณ์และตรวจร่างกาย เพื่อประเมินภาวะโภชนาการ เรื่องวิทย์ ดันติแพทยางกูร	411
บทที่ 19	การสัมภาษณ์และตรวจร่างกายระบบหายใจ สุพิชญา จิงจิตรักษ์ สนิตรา ศิริธ่างกุล	427
บทที่ 20	การสัมภาษณ์ระบบหัวใจและหลอดเลือด สมเจตน์ สุนทราทรรพิพัฒน์ สุรีย์พร คุณาไทย สันต์ หาอุปละ	471
บทที่ 21	การตรวจร่างกายระบบหัวใจและหลอดเลือด อังคณา เก่งสกุล เฉลิมเกียรติ ดันตระกูล สุรีย์พร คุณาไทย	499
บทที่ 22	การสัมภาษณ์และตรวจร่างกายระบบประสาท ภริดี สงวนเกียรติ ชาครินทร์ ณ บางช้าง	519
บทที่ 23	การสัมภาษณ์และตรวจร่างกาย ระบบทางเดินอาหารและตับ นภอร ภาวิจิตร	551
บทที่ 24	การสัมภาษณ์และตรวจร่างกายระบบโลหิตวิทยา ชาญชัย ไตรวารี	565

xvi คู่มือ การสัมภาษณ์และตรวจร่างกายเด็ก

บทที่ 25	การสัมภาษณ์และตรวจร่างกายโรคมะเร็งในเด็ก รัชฎะ ลำกุล	585
บทที่ 26	การสัมภาษณ์และตรวจร่างกายโรคไต และระบบทางเดินปัสสาวะ อดิสรณ์ ลำเพาพงศ์ ประไพพิมพ์ อีรคุปต์	597
บทที่ 27	การสัมภาษณ์และตรวจร่างกาย โรคต่อมไทรอยด์และเมตาบอลิซึม นวพร นำเบญจพล ไพรัช ไชยะกุล	613
บทที่ 28	การสัมภาษณ์และตรวจร่างกายโรคผิวหนัง ปจรรย์ ทิตธิวงษ์	641
บทที่ 29	การสัมภาษณ์และตรวจร่างกายโรคติดเชื้อ วีระชัย วัฒนวิโรเดช	653
บทที่ 30	การสัมภาษณ์และตรวจร่างกายโรคภูมิแพ้ วีระพงษ์ จันจเจริญชัย	671
บทที่ 31	การสัมภาษณ์และประเมินสภาพจิตในเด็ก โสธยา ชัชวาลานนท์	687
บทที่ 32	การสัมภาษณ์และตรวจร่างกายโรคทางพันธุกรรม มัทธนา กมลศิลป์	705

ภาคผนวก

ผนวก ก	คำแนะนำการให้วัคซีนในเด็กไทยปกติตาม แผนสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคของกระทรวงสาธารณสุข	725
ผนวก ข	ตารางการให้วัคซีนในเด็กไทยปกติ ตามคำแนะนำของ สมาคมโรคติดเชื้อในเด็กแห่งประเทศไทย	730
Index		737

สารบัญตาราง

1-1	วิธีการสอนทางคลินิกและความรู้ความสามารถทางวิชาชีพที่เป็นเป้าหมาย	9
2-1	หลักพื้นฐานทางเวชจริยศาสตร์ (Principles of medical ethics)	25-26
3-1	ห้องและอุปกรณ์ที่ใช้ตาม transmission-based precautions	41
4-1	Patient safety goals ที่ทางสถาบันรับรองคุณภาพสถานพยาบาล (องค์การมหาชน) เชิญชวนให้โรงพยาบาลนำไปปฏิบัติ	70-71
5-1	ตัวอย่างองค์ประกอบของคำถามวิจัยที่เกี่ยวกับผู้ป่วยหัวใจล้มเหลว (heart failure)	100
5-2	Tags and search field descriptions	110
6-1	ข้อควรตระหนักในการวินิจฉัยโรค	115
8-1	หัวข้อหลักในการสัมภาษณ์ผู้ป่วยเด็กและผู้ปกครอง	137
8-2	ระดับพัฒนาการของเด็กในแต่ละอายุ	141-142
9-1	เทคนิคการตรวจร่างกายเด็กให้เหมาะสมตามช่วงอายุ	157-158
9-2	ค่าความดันโลหิตของเด็กผู้ชายตามอายุ และเปอร์เซ็นต์ไทล์ของความสูง	163
9-3	ค่าความดันโลหิตของเด็กผู้หญิงตามอายุ และเปอร์เซ็นต์ไทล์ของความสูง	164
11-1	ค่ามาตรฐานของ stretched penile length ที่อายุต่างๆ	249
11-2	ค่ามาตรฐานของ testicular size	250
11-3	Breast & pubic hair staging ในเด็กหญิง	255
12-1	พัฒนาการตามวัยในช่วง 2 ปีแรกของชีวิต	260-261
12-2	พัฒนาการตั้งแต่แรกเกิดถึง 1 ปี	262-264
12-3	พัฒนาการในเด็กอายุ 1-5 ปี	265-266
12-4	ชนิดของเครื่องมือแบ่งตามลักษณะการประเมินพัฒนาการ	268
12-5	แบบทดสอบมาตรฐานการวาดรูปที่ใช้ประเมินพัฒนาการเด็กวัยเรียน	280

12-6	ตัวอย่างรูปทรงใน Gesell figures test	280
13-1	แนวทางการซักประวัติเพื่อประเมินพฤติกรรมทางด้านสังคมจิตวิทยาของวัยรุ่น	287
13-2	คำถามในแต่ละหัวข้อที่แพทย์ควรนำไปใช้ในการสัมภาษณ์และประเมินทางด้านสังคมจิตวิทยาของวัยรุ่น (The HEADSSS psychosocial interview for adolescents)	290-294
14-1	กรอบแนวคิดและขั้นตอนของการวินิจฉัยโรค	301
14-2	ตัวอย่างของการอ้างเหตุผลทางคลินิกเพื่อวินิจฉัยแยกโรค	308-309
14-3	ข้อพิจารณาที่สำคัญในการเลือกวิธีการสืบค้น (investigation) เพื่อช่วยยืนยันการวินิจฉัยโรค	310
15-1	โรคติดเชื้อที่พบบ่อยและแนวทางการรักษา	322-325
15-2	การให้ยาเพื่อป้องกันการเกิดไข้รูมาติก	326
15-3	โรคหัวใจและหลอดเลือดที่จำเป็นต้องให้ endocarditis prophylaxis	327
15-4	Endocarditis prophylactic regimens สำหรับ dental procedures	328
15-5	การรักษาภาวะตัวเหลืองในทารกคลอดครบกำหนดที่ปกติ	337
16-1	องค์ประกอบของการเขียนรายงานผู้ป่วย	354
16-2	หัวข้อย่อยในการเขียนประวัติดีสำหรับผู้ป่วยเด็ก	359
18-1	ประวัติที่แพทย์ควรถามเพื่อประเมินภาวะโภชนาการของเด็ก	416-417
18-2	อาการและอาการแสดงของการขาดสารอาหารบางประเภท	419-420
18-3	ช่วงเวลาที่เหมาะสมที่ใช้ในการประเมินและเปรียบเทียบการเจริญเติบโตของเด็ก	421
19-1	อัตราการหายใจในเด็กปกติ	441
19-2	สาเหตุของการเกิดนิ้วปม (digital clubbing)	447
19-3	ลักษณะเสียงจากการเคาะ	457
19-4	ลักษณะเสียงหายใจที่ผิดปกติ (adventitious sound)	465
19-5	สิ่งตรวจพบจากการตรวจร่างกายทางระบบหายใจในกลุ่มโรคต่างๆ	468
20-1	ประวัติการเจ็บป่วย การรับประทานยาในระหว่างตั้งครรภ์ของมารดา และโอกาสเกิดโรคหัวใจพิการแต่กำเนิดของทารก	474

xx คู่มือ การสัมภาษณ์และตรวจร่างกายเด็ก

20-2	ตัวอย่างผู้ป่วยและความสัมพันธ์ระหว่างค่า oxygen saturation กับ การตรวจพบภาวะเขียว	478
20-3	การวินิจฉัยแยกโรคสำหรับอาการเจ็บหน้าอกในเด็ก	488-489
20-4	แนวทางการซักประวัติที่สำคัญกรณีผู้ป่วยมีอาการ syncope	490
20-5	กลุ่มอาการที่สัมพันธ์กับโรคหัวใจพิการแต่กำเนิด	491-492
20-6	ความผิดปกติของหัวใจที่พบใน systemic disease	493-494
20-7	โอกาสเสี่ยงของการเกิดโรคหัวใจพิการแต่กำเนิดซ้ำในลูกคนต่อไป	496
20-8	โอกาสเสี่ยงของการเกิดโรคหัวใจพิการแต่กำเนิด กรณีบิดามารดามีโรคหัวใจพิการแต่กำเนิดชนิดต่างๆ	497
22-1	การรับรู้และเส้นประสาทที่เกี่ยวข้อง	539
22-2	Deep tendon reflexes และเส้นประสาทที่เกี่ยวข้อง	544
22-3	Primitive reflexes และอายุที่เกี่ยวข้อง	546
24-1	อาการทางคลินิกที่บ่งชี้ภาวะเลือดออกง่ายในเด็ก	573
24-2	อาการทางคลินิกที่บ่งชี้ภาวะไขกระดูกทำงานผิดปกติ	582
25-1	มะเร็งในเด็กที่พบบ่อยแยกตามอายุต่างๆ	588
25-2	อาการและอาการแสดงที่พบได้ในผู้ป่วยมะเร็งในเด็กชนิดต่างๆ	590
25-3	ตำแหน่งของก้อนในท้องกับมะเร็งที่พบบ่อยในเด็ก	595
26-1	ขนาดของ cuff สำหรับวัดความดันโลหิตในเด็กแต่ละช่วงอายุ	604
27-1	อาการสำคัญที่พบบ่อยและโรคหรือความผิดปกติของต่อมไร้ท่อ และเมตาบอลิซึมที่ควรนึกถึง	615-617
27-2	ขนาดของต่อมไทรอยด์ในอายุต่างๆ	634
28-1	โครงสร้างของชั้นผิวหนังและหน้าที่	643
28-2	แนวทางการซักประวัติโรคผิวหนัง	645
28-3	ตัวอย่างยาในกลุ่ม topical corticosteroids จำแนกตามความแรง	651
29-1	สาเหตุของไข้ที่เกิดจากการติดเชื้อและสาเหตุจากโรคอื่นๆ ที่ไม่ใช่การติดเชื้อ	657
29-2	ตัวอย่างโรคที่อาจมาด้วย fever of short duration with localizing sign	659
29-3	สาเหตุของ fever of unknown origin (FUO) ในเด็ก	660

สารบัญภาพ

1-1	Experience and explanation cycles	11
3-1	ตำแหน่งที่พบการปนเปื้อนเชื้อโรคบนมือได้บ่อย	48
3-2	ขั้นตอนสำคัญของการทำความสะอาดมือ (hand hygiene)	49
3-3	ขั้นตอนการล้างมือ	51
3-4	การใช้แอลกอฮอล์ทำความสะอาดมือ	53
5-1	ขั้นตอนการค้นคว้าสาร (general search strategy)	101
6-1	แนวทางการวินิจฉัยโรค	117
10-1	การวัดเส้นรอบวงศีรษะ เส้นรอบอก และความยาวของทารกแรกเกิด	200
10-2	สีผิวของทารกแฝด คนหนึ่งซีด อีกคนหนึ่งตัวแดงมาก	201
10-3	ตำแหน่งของกะโหลกศีรษะและรอยต่อกระดูกในทารกแรกเกิด	202
10-4	ก้อนเลือดใต้ชั้นเยื่อหุ้มกะโหลกศีรษะ (A) ที่เรียกว่า cephalhematoma และก้อนเลือดใต้หนังศีรษะ (B) ที่เรียกว่า subgaleal hemorrhage	203
10-5	Facial palsy ในทารกแรกเกิด ให้สังเกตว่ามีสิ่งตรวจพบ 3 ประการ ได้แก่ 1) ใบหน้าซีกขวาที่ไม่สามารถหลับตาได้ 2) nasolabial fold หายไป และ 3) ขยับริมฝีปากไม่ได้	203
10-6	ตัวอย่างของ tongue tie ในทารกแรกเกิด	205
10-7	ลักษณะของโรคคอเอียงแต่กำเนิด (congenital muscular torticollis) ที่เกิดจากการหดสั้นของกล้ามเนื้อเนื่องจากพังผืดหรือเลือดออกที่กล้ามเนื้อ sternocleidomastoid	205
10-8	หัวนมเกิน (supernumerary nipples)	206
10-9	ลักษณะของหน้าอกข้างซ้ายที่โป่ง ซึ่งมองจากด้านข้างจะสังเกตเห็นว่าสูงกว่าด้านขวา ซึ่งต้องสงสัยภาวะ pneumothorax หรือ congenital diaphragmatic hernia	207
10-10	วิธีการคลำไตโดยใช้ bimanual palpation (ภาพ ก) และการคลำตับ (ภาพ ข)	209

xxii คู่มือ การสัมภาษณ์และตรวจร่างกายเด็ก

10-11	หลอดเลือดที่สะดือของทารกแรกเกิด ซึ่งใช้เป็นช่องทางให้สารน้ำและยาในทารกแรกเกิดที่เจ็บป่วยหนัก ภาพ ก แสดง umbilical artery มี 2 เส้น ภาพ ข แสดงหลอดเลือด umbilical vein มีเพียงเส้นเดียวขนาดใหญ่กว่าแต่ผนังหลอดเลือดบางกว่า	209
10-12	Metatarsal adductus	211
10-13	การตรวจข้อสะโพกด้วยวิธี Galeazzi (ภาพ ก), Ortolani test (ภาพ ข) และ Barlow (ภาพ ค)	213
10-14	ลักษณะของ Cutis Marmorata	213
10-15	Harlequin color change ทารกจะมีสีผิวครึ่งหนึ่งของลำตัวแดงกว่าด้านตรงข้าม	214
10-16	ปานแดงที่เรียกว่า Salmon patch (naevus simplex)	214
10-17	ตุ่มเล็กสีขาวหลายตุ่มเป็น epidermal inclusion cyst อาจพบที่หน้า (Milia) ที่กลางเพดานปากด้านบนและด้านหลัง (Ebstein's Pearls) หรือที่ปลาย penis (Pearls)	215
10-18	Erythema toxicum ที่บริเวณหลังของทารกแรกเกิด	216
10-19	การตรวจระบบประสาทในทารกแรกเกิด (ภาพ ก-ข)	218
10-20	การตรวจประเมินอายุครรภ์โดยการตรวจพัฒนาการทางระบบประสาท (ภาพ ก-ฉ)	222-223
10-21	ทารกน้ำหนักแรกเกิดน้อยกว่าอายุครรภ์ (small for gestational age, SGA) น้ำหนักแรกเกิดเหมาะสมกับอายุครรภ์ (appropriate for gestational age, AGA) และน้ำหนักแรกเกิดมากกว่าอายุครรภ์ (large for gestational age, LGA)	226
11-1	กราฟความยาวและน้ำหนักมาตรฐานของเด็กชายไทยอายุแรกเกิด-3 ปี	232
11-2	กราฟความสูงและน้ำหนักมาตรฐานของเด็กชายไทยอายุ 2-19 ปี	233
11-3	กราฟความยาวและน้ำหนักมาตรฐานของเด็กหญิงไทยอายุแรกเกิด-3 ปี	234
11-4	กราฟความสูงและน้ำหนักมาตรฐานของเด็กหญิงไทยอายุ 2-19 ปี	235
11-5	วิธีการวัดความยาวในท่านอน	237
11-6	วิธีการวัดความสูงด้วยเครื่อง Harpenden stadiometer	237

11-7	วิธีการวัดเส้นรอบวงศีรษะ	239
11-8	กราฟมาตรฐานเส้นรอบวงศีรษะของเด็กชายไทยอายุแรกเกิด - 6 ปี	240
11-9	กราฟมาตรฐานเส้นรอบวงศีรษะของเด็กหญิงไทยอายุแรกเกิด - 6 ปี	241
11-10	วิธีการวัด lower segment ของร่างกาย	242
11-11	วิธีการวัดความยาวของช่วงแขน (arm span)	244
11-12	วิธีการวัดขนาดของกระหม่อมหน้า	245
11-13	ขนาดมาตรฐานของกระหม่อมหน้าในเด็กแรกเกิดที่คลอดครบกำหนด - 2 ปี	245
11-14	วิธีการวัด skin fold thickness	246
11-15	วิธีการวัด stretched penile length	248
11-16	Prader's orchidometer	250
11-17	ลักษณะของ genitalia และ pubic hair ของเพศชาย ประเมินตามมาตรฐานของ Tanner	252
11-18	ลักษณะของ breast และ pubic hair ของเพศหญิง ประเมินตามมาตรฐานของ Tanner	254
12-1	The Denver II test	270-271
12-2	ตัวอย่างแบบสอบถาม Parents' Evaluation of Developmental Status (PEDS) Response Form	275-276
12-3	ตัวอย่างของ PEDS Score Form	277
12-4	ตัวอย่างของ PEDS Interpretation Form	278
12-5	ตัวอย่างรูปที่ได้กวาด กรณีนี้วาดได้ 6 ส่วน เท่ากับ 6 คะแนน คิดเป็นระดับสติปัญญา = อายุเริ่มต้น (= 3 ปี) + (63)/12 = 3+2 = 5 ปี	282
18-1	เปรียบเทียบความทนต่อการขาดอาหารในเด็กอายุต่างๆ และผู้ใหญ่	413
18-2	สัดส่วนการใช้พลังงานของสมองเทียบกับพลังงานขณะพักที่น้ำหนักตัวต่างๆ	415
18-3	เครื่องมือและวิธีวัดความยาวเด็กทารก	422
18-4	การวัดเส้นรอบวงศีรษะของเด็ก	423
19-1	ลักษณะรูปแบบการหายใจ (pattern of respiration)	442
19-2	ลักษณะของทรวงอกแบบ barrel-shaped	445

xxiv คู่มือ การสัมภาษณ์และตรวจร่างกายเด็ก

19-3	ลักษณะของทรวงอกแบบ pectus excavatum (รูปซ้าย) และ pectus carinatum (รูปขวา)	445
19-4	รูปร่างนิ้วม้าม (clubbing of fingers & toes)	446
19-5	เทคนิคการตรวจรูปร่างนิ้วม้าม (clubbing of fingers)	448
19-6	เทคนิคการตรวจจุกด้วย otoscope	449
19-7	เทคนิคการตรวจดูช่องปากและคอ	450
19-8	เทคนิคการตรวจหูด้วย otoscope	451
19-9	การคลำเพื่อตรวจตำแหน่งของหลอดลม	451
19-10	ต่อน้ำเหลืองในตำแหน่งต่างๆ	453
19-11	การคลำต่อน้ำเหลืองบริเวณคอ	453
19-12	การตรวจ chest wall excursion	454
19-13	วิธีการเคาะ (percussion)	456
19-14	เทคนิคการฟังเสียงปอดในเด็ก	458
19-15	การใช้หูฟัง	459
19-16	Surface anatomy of lungs	460
19-17	ตำแหน่งการตรวจด้วยการฟังและเคาะ	461
19-18	ลักษณะเสียง breath sounds ชนิดต่างๆ	462
20-1	Hypoxic spell หรือ “tet spell” ในผู้ป่วยโรคหัวใจพิการแต่กำเนิดชนิดเขียว	481
21-1	ตำแหน่งของการฟังเสียงหัวใจ	509
21-2	Phonocardiogram ของเสียงหัวใจปกติและผิดปกติชนิดต่างๆ และการแบ่งระดับความดัง (grades) ของเสียงฟู่ (murmur)	511
22-1	Extensor toe response ที่ปรากฏในภาพ Small Cowper Madonna (1505) by Raphael	521
22-2	กราฟมาตรฐานของขนาดเส้นรอบวงศีรษะเด็กชาย/เด็กหญิง	527
22-3	การรับรู้ความรู้สึกบริเวณใบหน้าของ trigeminal nerve	533
22-4	Dermatome ของร่างกาย	540
23-1	การตรวจ shifting dullness ในท่านอนหงาย จะเคาะได้เสียงโปร่งด้านบนและเสียงทึบด้านข้าง	562

23-2	การตรวจ shifting dullness ในท่านอนตะแคงขวา จะเคาะได้เสียงโปร่งด้านข้างลำตัวด้านซ้าย เสียงทึบด้านล่างหรือด้านขวาของลำตัว	562
23-3	การตรวจ fluid thrill ในท่านอนหงาย	563
24-1	Physical signs ที่พบได้ในผู้ป่วยเลือดจาง	571
24-2	Physical signs ที่พบได้ในผู้ป่วยเลือดออกง่าย	577
26-1	Pitting edema (ก) และ puffy eyelids (ข) ในโรค nephrotic syndrome	599
26-2	ตำแหน่งที่เกิด posterior urethral valve ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญของ obstructive uropathy ในเด็กผู้ชาย	602
26-3	ผนังหน้าท้องเหี่ยวใน prune belly syndrome ซึ่งมักพบความผิดปกติ แต่กำเนิดของไตและระบบทางเดินปัสสาวะ และ bilateral undescended testes	607
26-4	ลักษณะใบหน้าที่เรียกว่า Potter facies ซึ่งมักพบร่วมกับภาวะ oligohydramnios ที่เกิดจากสาเหตุต่างๆ เช่น bilateral renal agenesis เป็นต้น ความผิดปกติเหล่านี้รวมเรียกว่า Potter sequence (ชื่อเดิม Potter syndrome)	609
26-5	ลักษณะ hemihypertrophy ที่พบในผู้ป่วย Wilms' tumor	611
27-1	ลักษณะเฉพาะของใบหน้าและรูปร่างภายนอกในผู้ป่วยที่ขาดฮอร์โมนเจริญเติบโต	627
27-2	ลักษณะหน้าตาและรูปร่างภายนอกที่ผิดปกติ ซึ่งพบได้ในกลุ่มอาการ Turner syndrome	627
27-3	ลักษณะเฉพาะของหน้าตาและรูปร่างภายนอกที่พบใน Cushing syndrome	628
27-4	ลักษณะหน้าตาและรูปร่างภายนอกที่ผิดปกติ ที่พบในโรค pseudohypoparathyroidism	629
27-5	ลักษณะหน้าตาและรูปร่างภายนอกที่ผิดปกติ ซึ่งพบได้ในโรค gigantism	630
27-6	ลักษณะหน้าตาและรูปร่างภายนอกที่ผิดปกติ ซึ่งทำให้นึกถึงโรค congenital hypothyroidism	630
27-7	ลักษณะหน้าตาและรูปร่างภายนอกที่ผิดปกติ ซึ่งทำให้นึกถึงโรค Graves' disease	631
27-8	การเปลี่ยนแปลงของผู้ป่วยหลังการตรวจ Chvostek's sign	636

xxvi คู่มือ การสัมภาษณ์และตรวจร่างกายเด็ก

27-9	การเปลี่ยนแปลงของมือข้างขวาของผู้ป่วยหลังการตรวจ Trousseau's sign (ภาพ A) ก่อนตรวจ (ภาพ B) ที่ 2 นาที หลังจากเพิ่มความดันของ blood pressure cuff ขึ้นไปเหนือ systolic BP 10 มม.ปรอท	637
27-10	rachitic rosary ที่พบได้ในผู้ป่วย vitamin D deficiency rickets	638
27-11	acanthosis nigricans ในผู้ป่วยโรคอ้วนซึ่งมีความเสี่ยงสูงต่อการเกิดโรคเบาหวานชนิดที่ 2	639
28-1	โครงสร้างของชั้นผิวหนัง	642
28-2	การกระจายตัวของต่อมเหงื่อ (apocrine glands) และต่อมไขมัน (sebaceous glands) ที่ตำแหน่งต่างๆ ทั่วร่างกาย	644
29-1	พยาธิกำเนิดของไข่	668
30-1	ลักษณะการเกิดโรคภูมิแพ้ตามช่วงอายุต่างๆ กันที่เรียกว่า allergic march	673
30-2	การอ้าปากหายใจ (allergic gaper หรือ mouth breathing) ในโรคเยื่อจมูกอักเสบจากภูมิแพ้ (allergic rhinitis)	679
30-3	อาการจมูกย่นคล้ายจมูกกระด้าง (nose wrinkling หรือ rabbit nose)	680
30-4	อาการขี้จมูก หรือใช้น้ำหรือฟ้ามืดตันจมูกขึ้น (allergic salute)	680
30-5	transverse nasal crease ที่เกิดจากการทำ allergic salute บ่อยๆ	680
30-6	ลักษณะขอบตาล่างบวมซ้ำ ที่เรียกว่า allergic shiner ที่เกิดจากการคั่งของเลือด	680
30-7	รอยขีดข่วนใต้ตา ที่เรียกว่า Dennie's line	682
30-8	ลักษณะความผิดปกติของทรวงอกที่เรียกว่า pigeon chest	683
30-9	Criteria ของ asthma predictive index	684
30-10	Level of asthma control ในผู้ป่วยโรค asthma	684
30-11	ARIA classification ของโรค allergic rhinitis	685
31-1	ตัวอย่างของภาพที่ใช้ในการบอกอารมณ์ความรู้สึกของเด็กเล็ก (rage = โกรธมาก, angry = โกรธ, upset = หงุดหงิด)	692
32-1	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเขียนพันธุ์ประวัติ (pedigree)	708
32-2	ตัวอย่างของการเขียนพันธุ์ประวัติ (pedigree)	709
32-3	การวัดสัดส่วนท่อนบนและท่อนล่างของร่างกาย	710

32-4	ลักษณะศีรษะผิดปกติรูป (ก) ท้ายทอยโหนก (ข) ศีรษะเล็กมีรอยต่อกะโหลกศีรษะแยกกัน	711
32-5	การวัดระยะระหว่างช่องตา (interpupillary distance) เพื่อดูว่าตาห่างหรือตาชิด โดยเทียบกับค่ามาตรฐานในหนังสือ Smith's Recognizable Patterns of Human Malformation	712
32-6	ความผิดปกติของตา (ก) ทางตาเฉียงขึ้น (ข) ทางตาเฉียงลง (ค) ตาห่าง	713
32-7	การวัดระดับใบหูโดยการลากเส้นที่ 1 ผ่าน tragus ของใบหูลงไปแนวตั้ง ตั้งฉากกับพื้น แล้วลากเส้นที่ 2 จากปลายหางตาข้างนั้นไปตั้งฉากกับเส้นแรก ถ้าเส้นที่ 2 สูงกว่าขอบใบหู แสดงว่ามีหูติดต่ำ	713
32-8	ลักษณะฐานจมูกกว้างและมีร่องปากสัน	714
32-9	รูปปากกว้างและริมฝีปากหนา	715
32-10	ลิ้นโตยื่นออกนอกปาก	715
32-11	คางเล็กหรือบวมเทียบกับกระดูก maxilla โดยดูจากใบหน้าด้านข้าง	716
32-12	โหนกด้านหลังต่ำและฐานคอเป็นปึก	717
32-13	ลักษณะของทรวงอกแบบ pectus excavatum (หน้าอกบุ๋ม) และ pectus carinatum (หน้าอกโป่ง) เปรียบเทียบกับทรวงอกของ ผู้ป่วย trisomy 18 ที่มีกระดูกหน้าอกสันระดับราวนม	717
32-14	อวัยวะเพศเล็ก ลูกอัณฑะโต	718
32-15	การตรวจ thumb sign (ก) ถ้าผลเป็นบวกนิ้วหัวแม่มือจะยื่นพ้นกำมือ และการตรวจ wrist sign (ข) ถ้าผลเป็นบวก ข้างที่กำมือนิ้วหัวแม่มือจะเกยทับนิ้วก้อย	719
32-16	กล้ามเนื้อลิ้นทั้งร่างกายในผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อเสื่อม	720
32-17	ผู้ป่วยกล้ามเนื้อลิ้น Duchenne muscular dystrophy ที่มีน้องโต แต่กล้ามเนื้ออ่อนแรงทำให้ยืนแอ่นตัวไปข้างหน้า ก้มนอนเพื่อการทรงตัว	720
32-18	นิ้วมือ-นิ้วเท้า ยาวเรียว พบใน Marfan syndrome	721
32-19	ปานขาว (ตามลูกศรชี้) ในโรค tuberous sclerosis	722
32-20	แนวทางการปฏิบัติเพื่อหาสาเหตุของความพิการหรือความผิดปกติอื่นๆ ที่มีสาเหตุมาจากพันธุกรรมและจากสาเหตุอื่นๆ	723

สารบัญแนกภูมิ

1-1	Clinical learning cycle	7
3-1	ตัวอย่างขั้นตอนการปฏิบัติเมื่อเมื่อเจ้าหน้าที่ถูกเข็มหรือ ของมีคมที่ใช้กับผู้ป่วยที่มึนตึ๋นขณะปฏิบัติหน้าที่ของโรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า	64
10-1	การตรวจประเมินอายุครรภ์ของทารกโดยใช้ Ballard Score	199
10-2	การตรวจประเมินน้ำหนัก เส้นรอบวงศีรษะ และความยาวของทารก เทียบกับอายุครรภ์	227
12-1	การตรวจกรองและเฝ้าระวังพัฒนาการเด็ก	267